

79. rocznica bitwy pod Chotowem - pod sztandarem Bóg, Honor, Ojczyzna

W niedzielę, 29 października 2023 r., Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej w Olesznie, Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Olesznie oraz Ochotnicze Straże Pożarne z Chotowa i Oleszna zaprosili wszystkich miłujących Ojczyznę, aby świętować 79. rocznicę zwycięskiej bitwy pod Chotowem, jaką z Niemcami stoczyli żołnierze 1 Batalionu 2 Pułku Piechoty Legionów Armii Krajowej mjr Eugeniusza Gedymina Kaszyńskiego ps. „Nurt”. Patronat honorowy nad uroczystością objęli: Wójt Gminy Krasocin oraz Starosta Włoszczowski.

„Gdzie są ich groby, Polsko! Gdzie ich nie ma?

Ty wiesz najlepiej i Bóg wie na niebie!”

Św. papież Jan Paweł II, Warszawa 2 czerwca 1979 r.

Na partyzanckiej alei oleszyńskiego cmentarza

Pośród mogił siedmiu bohaterów spod Chotowa, przed symbolicznym grobem mjr „Nurta” oraz pomnikiem ku czci żołnierzy Armii Krajowej poległych za Ojczyznę, hołd mężnym i odważnym partyzantom 1 Batalionu 2 Pułku Piechoty Legionów AK oddało 17 pocztów sztandarowych: Wojska Polskiego z Centrum Przygotowań do Misji Zagranicznych w Kielcach, Środowiska Świętokrzyskich Zgrupowań Partyzanckich Armii Krajowej Ponury - Nurt, Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej – z Sędziszowa, Włoszczowy, Łopuszna, Oleszna, Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych im. Brygady Świętokrzyskiej w Olesznie, Samodzielnego Batalionu im. Mjr Henryka Dobrzańskiego „Hubala” w Końskich, Grupy Rekonstrukcji Historycznych „Jodła” w Kielcach, Szkoły Podstawowej im. Armii Krajowej w Olesznie, Zespołu Przedszkolno-Szkolnego im. Mjr Henryka Dobrzańskiego „Hubala” w Dobromierzu, Szkoły Podstawowej nr 2 im. Partyzantów Ziemi Włoszczowskiej we Włoszczowie, Zespołu Szkół nr 2 im. Hetmana Stefana Czarnieckiego we Włoszczowie, Ochotniczych Straży Pożarnych z Oleszna, Świdna, Chotowa, Włoszczowy.

Obecni byli również przedstawiciele władz województwa świętokrzyskiego, powiatu włoszczowskiego, gminy Krasocin, Komendy Powiatowej Policji oraz Państwowej Straży Pożarnej we Włoszczowie. Prowadzący uroczystość historyk miejscowej szkoły p. Ryszard Kowalczyk powiedział m.in.: „Jesteśmy tu dziś, na tym świętym miejscu, aby ogrzać się w blasku chwały bohaterów spod Chotowa. Mężnych, odważnych i walecznych żołnierzy, którzy w liczbie około 300, dowodzeni przez wspaniałego dowódcę mjr Eugeniusza

Gedymina Kaszyńskiego „Nurta”, z powodzeniem odparli atak żołnierzy 603 dywizji niemieckiego Wehrmachtu, wchodzącej w skład 4 Armii Pancerniej. Jest dla nas zaszczytem, że siedmiu spośród jedenastu, którzy zginęli w walce, spoczywa na partyzanckiej alei oleszyńskiego cmentarza. Patrząc na ich mogiły zwieńczone krzyżem, jesteśmy dumni, że zachowali się godnie, w tamtych przerażających czasach II wojny światowej”.

Bohaterom spod Chotowa, jak również wszystkim żołnierzom, poległym w walce o niepodległą Polskę, wikariusz parafii W.N.M.P. w Olesznie, ks. Mariusz Rozin poświęcił wiersz Krzysztofa Kamila Baczyńskiego pt.: „Elegia o chłopcu polskim”, a następnie we wspólnej modlitwie polecił ich dusze Bogu Wszechmogącemu.

Zwieńczeniem uroczystości na cmentarzu była ceremonia złożenia wiązanek kwiatów przy dźwiękach werbli i trąbki - „Śpij kolego w ciemnym grobie, niech się Polska przyśni Tobie” w wykonaniu Orkiestry Dętej OSP w Olesznie oraz honorowej asyście żołnierzy Wojska Polskiego z Centrum Przygotowań do Misji Zagranicznych w Kielcach.

Boże coś Polskę...

Siedemnaście pocztów sztandarowych, pod wspólną komendą kpt. Jarosława Krawca oraz p. Dionizego Krawczyńskiego, stawilo się w kościele parafialnym pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Olesznie. Tam u stóp Matki Bożej Oleszyńskiej uroczystą mszę świętą w intencji poległych, zmarłych i żyjących żołnierzy Armii Krajowej sprawował ks. wikariusz Mariusz Rozin. W liturgii słowa uczestniczyła p. Joanna Kowalczyk ze Stowarzyszenia Koło Gospodyń Wiejskich w Olesznie. Oprawę muzyczną przygotowały Orkiestra Dęta OSP oraz Zespół „Melodia” z Oleszna.

„Musicie od siebie wymagać, nawet gdyby inni od was nie wymagali”.

Św. papież Jan Paweł II, Jasna Góra, 1983 r.

W miejscu, gdzie zginął ogniomistrz Marian Łyżwa ps. „Żbik”.

Po wspólnym śpiewie „Mazurka Dąbrowskiego” oraz powitaniu gości głos zabrała Wiceprezes Środowiska Świętokrzyskich Zgrupowań Partyzanckich AK „Ponury-Nurt” p. Anna Skibińska, która niezwykle przejmująco mówiła o trudzie i poświęceniu żołnierzy 1 Batalionu 2 Pułku Piechoty Legionów AK: „Byli wyjątkowymi ludźmi. Ich dowódca mjr „Nurt”, walcząc z przeważającymi siłami 603 dywizji niemieckiego Wehrmachtu, potrafił jak

przystało na prawdziwego stratega, wykorzystać naturalne walory terenu - groble i dukty leśne. Dzięki temu udało się zabić 300 Niemców, odnieść zwycięstwo i uratować oddział przed zupełnym rozbięciem przez wroga”.

Następnie Radny Rady Miejskiej w Końskich, p. Marek Kozerański w towarzystwie p. Sławomira Jagolińskiego, męża córki Mariana Łyżwy „Żbika”, wspomniał postać ogniomistrza „Żbika”, który zginął od serii z niemieckiego karabinu maszynowego podczas zwiadu konnego, właśnie w miejscu, gdzie obecnie stoi pomnik bitwy.

W dalszej części Marszałek Województwa Świętokrzyskiego, p. Andrzej Bętkowski przybliżył słuchaczom tragiczną historię życia, legendarnego mjr Eugeniusza Gedymina Kaszyńskiego „Nurta”. Obecny wraz z nim Radny Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, p. Artur Konarski podziękował wszystkim za patriotyczną postawę i organizację tak pięknej uroczystości. Pod pomnikiem były minister Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych, płk Zbigniew Zieliński, wrócił we wspomnieniach do lat swojej trudnej młodości, kiedy jako żołnierz AK, oddziału mjr Mieczysława Tarchalskiego „Marcina”, w chłodzie i głodzie, przemierzał miejscowe lasy, broniąc miejscowej ludności przed terrorem niemieckiego okupanta. Wicedyrektor Szkoły Podstawowej im. Armii Krajowej w Olesznie, p. Teresa Szczepańska zadedykowała żołnierzom spod Chotowa fragment wiersza Andrzeja Gawrońskiego pt.: „Weteranom z oddziału „Ponurego”. Prezes Grupy Rekonstrukcji Historycznych „Jodła”, p. Dionizy Krawczyński docenił poświęcenie składów pocztów sztandarowych, które tak dzielnie pełnią wartość pod pomnikiem w Chotowie. Poczty sztandarowe są dzisiejszego dnia na służbie, ponoszą trud w sztafecie kolejnych pokoleń, aby być wymownym znakiem naszej historii. Następnie prezes ŚZŻAK w Olesznie, p. Anna Resiak, stwierdziła, iż narodowa pamięć to obowiązek każdego z nas. Zachęciła, aby dbać o nasze miejsca pamięci, nie tylko od święta, ale przez cały rok. Wspomniała także o śp. Lucjanie Krogulcu ps. „Lutek”. Przytoczyła również słowa śp. Zdzisława Rachta „Halny”: „Pomnik w Chotowie oraz cmentarz w Olesznie, z mogiłami partyzantów i pomnikiem żołnierzy Armii Krajowej, to kotwice pamięci. Oby dobry Bóg sprawił, aby przyszłe pokolenia o tym nie zapomniały.” Następnie wicestarosta, p. Łukasz Karpiński podziękował wszystkim za przybycie oraz zaprosił na obchody 80. rocznicy wydarzenia, kiedy będziemy świadkami rekonstrukcji historycznej bitwy pod Chotowem.

Apel Pamięci - wezwać po imieniu tych, co odeszli na wieczną wartość

Podczas uroczystego apelu pamięci ppor. Kamil Ciosek, żołnierz z Centrum Przygotowań do Misji Zagranicznych w Kielcach przywołał z imienia, poległych 79 lat temu pod Chotowem

partyzantów mjr „Nurta”, dowódców Armii Krajowej, funkcjonariuszy policji, nauczycieli - wszystkich, którzy w okresie II wojny światowej stawili czoła niemieckiej i radzieckiej okupacji, a po wojnie cierpieli pod jarzmem komunistycznej władzy Polski Ludowej. Na słowa prowadzącego apel, dumnie i godnie, odpowiadali żołnierze kompanii honorowej. Apel zakończyło oddanie trzykrotnej salwy honorowej oraz odegranie „Śpij kolego w ciemnym grobie”.

Kobierzec utkany z kwiatów

Wdzięczność i pamięć dla bohaterów spod Chotowa wyraziły wiązanki kwiatów, które pod pomnikiem złożyły delegacje: Środowiska Świętokrzyskich Zgrupowań Partyzanckich AK „Ponury- Nurt”- p. Rafał Obarzanek, w imieniu senatora RP, p. Jacka Włosowicza - pułkownik Janusz Stępień, dowódca Samodzielnego Batalionu im. Mjr Henryka Dobrzańskiego „Hubala”, Ministerstwo Ochrony Środowiska w Warszawie - płk Zbigniew Zieliński, Samorządu Województwa Świętokrzyskiego - p. Marszałek Andrzej Bętkowski i Radny Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego - p. Artur Konarski, Świętokrzyskiego Kuratorium Oświaty w Kielcach - p. Sławomir Krzysztofik, Centrum Przygotowań do Misji Zagranicznych w Kielcach - kpt. Jarosław Krawiec, Powiatu Włoszczowskiego - wicestarosta Łukasz Karpieński i Członek Zarządu Powiatu Włoszczowskiego Małgorzata Gusta, Gminy Krasocin - wójt Ireneusz Gliściński, Komendy Powiatowej Policji i Komendy Powiatowej PSP we Włoszczowie, Nadleśnictwa Włoszczowa - p. Michał Zieliński, p. Paweł Nowicki, p. Robert Stolarczyk, SZŻAK we Włoszczowie - p. Teresa Monka, w Łopusznie - p. Stanisław Komisarczyk, w Sędziszowie - p. Adam Bocheński, w Olesznie - p. Anna Resiak, ZZNSZ im. Brygady Świętokrzyskiej w Olesznie - p. Sławomir Komisarczyk, Samodzielnego Batalionu im. Mjr Henryka Dobrzańskiego „Hubala” w Końskich- mjr Robert Wielgopola, SP im. Jana Pawła II w Bukowie - p. Agata Kapelus - Derejska i p. Beata Mazur, SP im. Bł. Ks. Jerzego Popiełuszki w Cieślach- p. Aneta Jończyk, SP im. AK w Olesznie - p. Teresa Szczepańska, SP nr 2 im. Partyzantów Ziemi Włoszczowskiej we Włoszczowie, Gminnej Biblioteki Publicznej im. Feliksa Raka w Krasocinie - p. Magdalena Kowalczyk, Stowarzyszenia Koło Gospodyń Wiejskich w Olesznie, Towarzystwa Sportowego „Płomień Oleszno”. Obchody 79. rocznicy bitwy pod Chotowem zakończył utwór „My, pierwsza brygada”, który od 2007 r. jest pieśnią reprezentacyjną Wojska Polskiego.

Tekst: Ryszard Kowalczyk, historyk SP im. AK w Olesznie